

02.05.2023

Asia/4

§ 85

Talousarvion 2023 ensimmäinen toteutumisennuste

HEL 2023-005259 T 02 02 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi vuoden 2023 talousarvion ensimmäisen toteutumisennusteen.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli talous- ja suunnittelupäällikkö Tero Vuontisjärvi.

Esittelijä

vs. kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslian talousarvion toteutumisennusteista antaman ohjeen mukaan toimialat tekevät vuonna 2023 kolme ennustetta, joista tämä on ensimmäinen.

Kanslian ohjeen mukaan toteutumisennusteet on annettava lautakunnalle tiedoksi. Lautakuntien on ryhdyttävä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteutumassa. Tämä toteutumisennuste ei sisällä ehdotuksia toimenpiteiksi.

Toimialan käyttötalouden talousarvio on jakaantunut kolmeksi kaupunginvaltuustoon nähden erikseen sitovaksi talousarviokohdaksi vuodesta 2023 alkaen. Kaupunginvaltuustoon erikseen sitovia menoeriä ovat kaupungin itse tuottamien palvelujen menot, sotepe-menot ja muu ulkoinen rahoitus sekä avustukset ja korvaukset muille kasvatus- ja koulutuspalvelujen tuottajille. Siksi myös perustelut on eritelty vastaavalla jaolla.

02.05.2023

Asia/4

Ennuste ei enää sisällä strategian toimeenpanoon liittyvää arviointia, koska kaupunginvaltuusto arvioi sitä erikseen kesällä 2023.

Käyttötalous

Tulot

Toimialan tulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 15,1 miljoonalla eurolla. Ylitys tapahtuu talousarviokohdassa sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta, jonka tulot kasvavat ennakoidusta talousarvion ulkopuolisesta rahoituksesta johtuen.

Kaupungin tuottamat palvelut

Talousarviokohdan kaupungin tuottamat palvelut tulojen ennustetaan pienenevän 2,9 miljoonalla johtuen varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulo-rajien valtakunnallisesta korottamisesta.

Sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta

Talousarviokohdan sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta tulot kasvavat 18,0 miljoonalla eurolla, mikä johtuu ulkopuolisen hankerahoituksen tuloista, joita kertyy arviolta 22,1 miljoonaa euroa ja jotka eivät sisälly talousarvioon sekä sotepelle tuotettujen palveluiden tulojen vähenemisestä 4,1 miljoonalla eurolla. Sotepe-tulojen alitus on selvitetty tarkemmin menoennusteessa. Talousarviokohta on nettobudjetoitu, eli menot eivät voi ylittää tuloja.

Avustukset ja korvaukset

Talousarviokohtaan ei ole ennakoitu menoja

Menot

Menojen ennakoidaan ylittävän talousarvion 50,5 miljoonalla eurolla. Tästä ylityksestä pääosa eli runsas 29 miljoonaa euroa kertyy kaupungin tuottamissa palveluissa johtuen lähinnä talousarviossa ennakoitua suuremmista sopimuspalkantarkistuksista. Lisäksi ylitystä syntyy talousarviokohdassa sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta johtuen ulkoisen rahoituksen käytöstä.

Kaupungin tuottamat palvelut

Talousarvionkohdan kaupungin tuottamat palvelut menojen ennustetaan ylittävän 29,3 miljoonalla eurolla talousarvioon verrattuna. Menoja kasvattavat erityisesti talousarvioon sisältymättömät palkankorotukset, jotka ylittävät varauksen arviolta 20,6 miljoonalla eurolla. Tästä kaupungin vuoden 2023 palkkakehitysohjelman osuus on arviolta 3,9 mil-

joonaa euroa, joka siirretään kaupunginhallituksen käyttövaroista toimialalle.

Lisäksi kuluja kasvattavat 5,6 miljoonaa euroa perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan kulujen siirto tähän talousarviokohtaan. Muita ylityspaineita kohonneesta inflaatiosta aiheutuneet kasvaneet sähkö- ja kuljetuskulut (1,8 miljoonaa euroa) sekä DigiHelsingin kulujen kasvu (1,3 miljoonaa euroa). Edellä mainittujen lisäksi ruoka- ja siivouspalveluiden kuluihin kohdistuu hintatason noususta johtuvaa merkittävää nousupainetta.

Toimiala arvioi, että kohonneesta inflaatiosta edellä kuvatut ylityspaineet pystytään kattamaan toimialan talousarviosta ilman palvelutoiminnan sopeuttamista.

Sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta

Talousarviokohdan sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta kulut ylittävät talousarvion 18,0 miljoonalla eurolla. Ylitys johtuu pääosin ulkopuolista hankerahoitusta vastaavista kuluista, joita arvioidaan kertyvän 22,1 miljoonaa euroa. Lisämenoja syntyy myös opiskeluhuollon lakisääteisen mitoituksen aiheuttamista henkilöstökuluista 2 miljoonaa euroa sekä talousarvioon sisällyttämistä palkan- korotuksista 0,4 miljoonaa euroa. Menoylitystä vähentää se, että kas- kon ja sotepen kustannustenjako on tarkentunut talousarvion hyväksy- misen jälkeen. Edellä ennakoitulla tavalla tähän talousarviokohtaan ennakoituista menoista tullaan maksamaan noin 6 miljoonaa euroa ta- lousarviokohdasta kaupungin tuottamat palvelut.

Avustukset ja korvaukset

Talousarviokohta korvaukset ja avustukset ennustetaan ylittävän talou- sarvion 3,2 miljoonalla eurolla. Ylitys johtuu yksityisen Rudolf Steiner- koulun vuokrakuluista (1,5 miljoonaa euroa) ja kasvaneista kotikunta- korvuksista ja avustuksista (1,7 miljoonaa euroa). Rudolf Steiner- koulun vuokrat siirtyivät toimialan maksettaviksi kaupunginhallituksen hyväksymän Koulutalo Oy-järjestelyn myötä syksystä 2022. Lisämenoa ei ole vielä huomioitu vuoden 2023 talousarviossa.

Kaupunginhallituksen erillismääräraha koronasta toipumiseen

Kaupunginhallitus on myöntänyt toimialalle yhteensä 17 miljoonaa eu- roa vuosiksi 2022-2023 koronasta toipumisen edellyttämiin toimenpitei- siin.

Määräraha on kaupunginhallituksen käyttövaroissa. Tätä määrärahaa käytettiin 31.12.22 mennessä 6,7 miljoonaa euroa. Määrärahan käyttöä

02.05.2023

Asia/4

on jatkettu suunnitelmien mukaisesti vuonna 2023. Palkkojen kirjautumisen vaikeuksien vuoksi määrärahan käytöstä ei ole vielä toteumaa vuonna 2023.

Sitovat tavoitteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ennustaa, että toimialan sitova tavoite ” Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa” toteutuu. Molempien mittareiden ennustetaan toteutuvan.

Toisen sitovan tavoitteen ” Parannetaan henkilöstö veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä” ennustetaan myös toteutuvan.

Kaupunkiyhteisen toiminnallisten tavoitteiden sekä hyte-tavoitteen ennustetaan toteutuvan.

Määrä- ja taloustavoitteet

Suomenkielisessä perusopetuksessa ennustetaan noin 130 oppilaan ylitystä talousarvioon. Varhaiskasvatuksessa lasten määrän ennustetaan olevan 140 lasta vähemmän kuin talousarviossa. Tämän lisäksi kotihoidon tuella olevien lasten määrän ennustetaan alittavan talousarvion 150 lapsella. Lukiokoulutuksen opiskelijamäärän ennustetaan vastaavasti alittavan talousarvion 110 opiskelijalla.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosimäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 800 opiskelijavuodella johtuen valtion myöntämästä lisäjärjestämisluvasta.

Tuottavuus ja yksikkökustannukset

Tuottavuusindeksillä mitaten toimialan tuottavuus jää alle talousarviovaikeuksien tavoitteen. Tämä johtuu hintatason talousarviossa ennakoitua suuremmasta kasvusta sekä palkoissa että muissa menoissa. .

Tuottavuusindeksi mittaa toimialan yksikkökustannusten eli kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden järjestämisen kustannuksia lasta ja nuorta kohden yleiseen hintatason nousuun. Näin ollen myös yksikkökustannukset ylittävät talousarviossa ennakoitun tason. Tuottavuusarvio tulee paranemaan, kun valtio tarkistaa hintatason nousuarvioitaan.

Riskit

Henkilöstön saatavuuspula ja nykyisen henkilöstön pitovoiman kehitys ovat toimialan merkittävimpiä riskitekijöitä.

Henkilöstöpula ja henkilöstön vaihtuvuus vaikeuttavat kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden tuottamista ja strategisten sekä toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista. Kokemuksen ja osaamisen puute kuormit-

tavat uusia työntekijöitä ja huoli työn määrästä jo olemassa olevaa henkilöstöä.

Henkilöstöpulaa on eniten varhaiskasvatuksen sekä oppilashuollon henkilöstössä.

Kannustuspalkkioiden käyttöä jatketaan ja tehostetaan. Varhaiskasvatuksessa tuetaan edelleen vuosien 2023–2024 aikana henkilöstön pätevoitymistä varhaiskasvatuksen opettajaksi. Lisäksi tavoitteena on lisätä varhaiskasvatuksen sosionomien määrää tukemalla henkilöstön pätevoitymistä sosionomin tehtävään. Oppisopimuskoulutuksen kautta pätevoityvien varhaiskasvatuksen lastenhoitajien määrää pyritään nostamaan ja varhaiskasvatuksen opettajien pätevoitymistä varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi tuetaan edelleen.

Peruskoulun luokanopettajia tuetaan palkallisella virkavapaalla heidän suorittaessaan erillisiä erityisopettajan opintoja. Pätevoitymiskoulutusten tukemista tarkastellaan myös muiden ryhmien osalta.

Lisäksi tehostetaan yhteistyötä, harjoittelukäytäntöjä sekä viestintää yliopistojen kanssa, osallistutaan laajemmin rekrytointitapahtumiin sekä suunnataan markkinointia kattavammin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle.

Alueellisen segregaation kasvu tuottaa haasteen koulujen yhdenvertaiselle kehitykselle. Alueiden sekä koulujen leimautumisesta voi syntyä mainehaittoja ja vetovoimaisuuden laskua.

Opiskelijoiden moninaistuvien tuen tarpeiden määrä ja mielenterveyshaasteiden kasvu yhdessä alueiden erilaistumiskehityksen kanssa sekä haasteet opiskelijoiden tukipalveluiden tuottamisessa muodostavat riskin sekä henkilöstön että oppijoiden hyvinvoinnille ja turvallisuudelle.

Tietojärjestelmien toimivuus sekä tiedon luotettavuus ovat merkittäviä riskitekijöitä sekä toimialan johtamiselle ja kehittämiselle että palvelutuotannolle. Opiskelija- asiakas- ja henkilöstötietojärjestelmien tiedon oikeellisuus ja käytettävyyden heikkeneminen ovat riski niin toimialan palvelutuotannolle kuin tukipalveluillekin.

Toimialan palvelutuottajien kustannustason nousupaineet ovat riski toimialan kulujen kehitykselle. Kohonneet rakennuskustannukset nostavat toimialan vuokratukustannuksia.

Ennusteen edellyttämät toimenpiteet

Talousarvion noudattamisohjeiden mukaan lautakunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteutumassa.

02.05.2023

Asia/4

Toimialan merkittävimmät ylityspaineet liittyvät sopimuspalkantarkistuksiin ja ulkoisen rahoituksen käyttöön. Lisäksi ylityspainetta aiheuttavat lähinnä hintatason talousarviossa ennakoitua suurempi yleinen nousu sekä Rudolf Steiner-koulun vuokrien maksu, johon ei ole talousarviossa varauduttu.

Ulkoinen rahoitus ja Rudolf Steiner-koulun vuokra ovat teknisiä ylityksiä. Ulkoinen rahoitus tulee kaupungille talousarvion ulkopuolisina tuloina ja Rudolf Steiner-koulun vuokra on sovittu katettavaksi kaupungin kokonaisrahoituksesta.

Sopimuspalkankorotusten osalta kaupunki tekee toimenpidepäätöksiä vasta välitilinpäätöksen ja toisen toteutumisenusteen perusteella elokuussa. Myös hintatason nousun osalta on perusteltua tehdä mahdollisia toimenpidepäätöksiä vasta toisen ennusteen perusteella. Näin ollen tämä ensimmäinen toteutumisenuste ei edellytä lautakunnalta toimenpiteitä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano